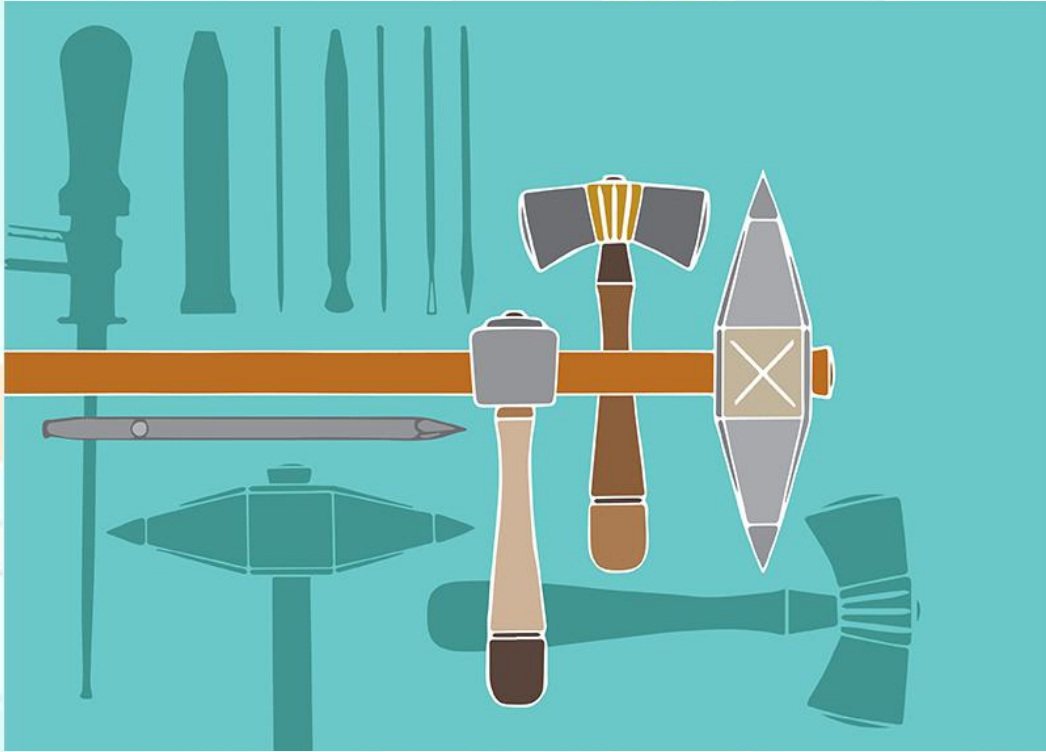

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Αρχαία γλυπτική: δίνοντας μορφή στην πέτρα

Διαδικτυακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές
Δ' - ΣΤ' τάξης Δημοτικού

Υλικό προετοιμασίας και αξιοποίησης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Περιγραφή προγράμματος.....	3
Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης.....	5
Οδηγίες χρήσης υλικού.....	6
Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη.....	8
ΠΡΙΝ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.....	9
Πληροφορίες	10
❖ Η Ακρόπολη	10
❖ Το Μουσείο Ακρόπολης.....	14
❖ Η γλυπτική στην αρχαιότητα.....	19
Εποπτικό υλικό	23
ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	26
Προτεινόμενες Δραστηριότητες.....	27
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	28

Εισαγωγή

Η οργάνωση και η προετοιμασία της σχολικής διαδικτυακής επίσκεψης και συμμετοχής σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από τους αρχαιολόγους του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Ακρόπολης, είναι ένα σημαντικό συστατικό της επιτυχίας του προγράμματος. Εκτός από την ψηφιακή περιήγηση μέσα στους χώρους του Μουσείου και τη γνωριμία των παιδιών με τα αντικείμενα, την ιστορία, την τέχνη και το παρελθόν τους, κρίνεται ως μείζονος σημασίας, η δημιουργία γόνιμου εδάφους για να καλλιεργηθεί η γνώση που θα λάβουν. Σε αυτό το πλαίσιο παραθέτουμε το παρόν υλικό που θα μπορέσετε να αξιοποιήσετε στην τάξη πριν την ψηφιακή επίσκεψη στο Μουσείο και την πραγματοποίηση του προγράμματος εξ αποστάσεως, για να διευκολύνετε τη λήψη της γνώσης, αλλά και μετά την επίσκεψη.

Περιγραφή προγράμματος

Έχετε επιλέξει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο *‘Αρχαία γλυπτική: δίνοντας μορφή στην πέτρα’* που απευθύνεται σε μαθητές της **Δ’ - ΣΤ’ τάξης Δημοτικού**. Μέσα από το πρόγραμμα οι μαθητές θα μυηθούν στον κόσμο της γλυπτικής όπως αυτός ξεδιπλώνεται στα εκθέματα του Μουσείου Ακρόπολης που φιλοξενεί κατεξοχήν γλυπτά και μάλιστα από έναν μοναδικό χώρο αυτόν της αθηναϊκής Ακρόπολης. Πρόκειται είτε για αφιερώματα στη θεά Αθηνά, είτε αρχιτεκτονικά γλυπτά, που εκτός από την αισθητική και καλλιτεχνική τους αξία παίζουν και ένα βασικό δομικό ρόλο στην κατασκευή των μνημείων. Πέρα από τις διαφοροποιήσεις τους ως προς το υλικό κατασκευής, τη χρονολόγησή τους κ.α. έχουν ένα αναμφισβήτητο κοινό σημείο: αποτελούν προϊόντα της γλυπτικής που μας επιτρέπουν αφενός να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη αυτού του είδους τέχνης, αφετέρου να αντλήσουμε μέσα από αυτά τα έργα στοιχεία για τις κοινωνικές αντιλήψεις, την οικονομική κατάσταση, το εμπόριο και τόσες άλλες εκδοχές της καθημερινής ζωής των αρχαίων προγόνων μας. Τι σημαίνει όμως γλυπτική; Τι εργαλεία χρησιμοποιούσαν οι τεχνίτες της αρχαιότητας και πόσο διαφέρουν από τα σημερινά; Ποια υλικά προτιμούσαν, από που τα προμηθεύονταν και πως τα διαχειρίζονταν; Πως λάξευαν αυτά τα υπέροχα γλυπτά που βλέπουμε ακόμα και σήμερα τόσες χιλιάδες χρόνια μετά από την κατασκευή τους; Αυτά είναι τα βασικά ερωτήματα που τίθενται και καλούμαστε να απαντήσουμε μέσα από το πρόγραμμα και να συστήσουμε στα παιδιά έναν αλλιώτικο κόσμο.

Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 60' (εκτιμώμενη διάρκεια) και διαρθρώνεται ως εξής:

1. Έναρξη προγράμματος:

Πριν την ημέρα της παρουσίασης και εφόσον έχουν γίνει όλες οι διαδικασίες κράτησης του διαδικτυακού εκπαιδευτικού προγράμματος, θα λάβετε έναν σύνδεσμο σύνδεσης στην ψηφιακή πλατφόρμα google meet. Αυτό σημαίνει ότι έχετε ήδη κάποιο λογαριασμό Gmail που θα σας επιτρέψει τη σύνδεσή σας στη συγκεκριμένη πλατφόρμα¹. Την ημέρα της παρουσίασης και αφού έχετε συγκεντρώσει στην αίθουσα του σχολείου σας τους μαθητές που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, συνδέεστε μέσω του υπολογιστή σας και του προαναφερθέντος συνδέσμου. Στην πλατφόρμα θα αναμένει ο αρχαιολόγος του Μουσείου Ακρόπολης που θα πραγματοποιήσει το πρόγραμμα. Καλό θα είναι να υπάρχει καθαρή εικόνα και ήχος έτσι ώστε να επιτρέπεται μια κάποια διάδραση του αρχαιολόγου με τα παιδιά. Γίνεται μια πρώτη γνωριμία με τους μαθητές και δίνονται πληροφορίες για το πως θα γίνει το πρόγραμμα εξ αποστάσεως. Ουσιαστικά με τη χρήση εποπτικού υλικού και τη βοήθεια του αρχαιολόγου, οι μαθητές θα περιηγηθούν ψηφιακά στους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης και σε επιλεγμένα εκθέματα.

2. Ψηφιακή περιήγηση στο Μουσείο:

Ξεκινάμε το πρόγραμμα συζητώντας εν συντομία για την αρχαία ελληνική γλυπτική ως τέχνη. Στη συνέχεια, οι μαθητές με συζήτηση και στοχευμένες - καθοδηγούμενες ερωτήσεις από τον αρχαιολόγο και με τη βοήθεια του εποπτικού υλικού, περιηγούνται ψηφιακά σε διάφορους χώρους της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου και προκαλούνται να παρατηρήσουν και να ανακαλύψουν λεπτομέρειες των αγαλμάτων, των τεχνικών, της εξέλιξης της τεχνικής και της μορφής μέσα στον χρόνο.

3. Επίλογος:

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικτυακής περιήγησης, οι μαθητές παρακολουθούν ολιγόλεπτα βίντεο σχετικά με τη θεματική του συγκεκριμένου προγράμματος.

¹ Σε περίπτωση που δεν διαθέτετε Gmail θα γίνουν οι απαραίτητες συνεννοήσεις κατά τη διαδικασία κράτησης.

Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης

Στόχοι

Οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με το περιβάλλον του Μουσείου και να κατανοήσουν τη σημασία του ως χώρου μάθησης αλλά και ψυχαγωγίας,
- να κατανοήσουν την έννοια του χρόνου και την αξία του,
- μέσα από την ευχάριστη βιωματική εμπειρία να γνωρίσουν στοιχεία του εαυτού τους,
- να κατανοήσουν την αξία της τέχνης και να αντιληφθούν τον μόχθο αλλά και το μεράκι για την παραγωγή της,
- να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον τους για τα εκθέματα και την τέχνη της γλυπτικής,
- να ενισχύσουν τη συναισθηματική τους νοημοσύνη και την αισθητική τους,
- να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η παρατηρητικότητα, η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα,
- να ψυχαγωγηθούν.

Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι

❖ Ανακαλυπτική μέθοδος:

- Κατευθυνόμενη συζήτηση,
- Ερωταποκρίσεις,
- Παρατήρηση και εξερεύνηση αυθεντικών αρχαίων αντικειμένων.

Οδηγίες χρήσης υλικού

Το παρακάτω υλικό περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες για το θέμα που θα εξεταστεί κατά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, την Ακρόπολη και το Μουσείο Ακρόπολης καθώς και εποπτικό υλικό και συνδέσμους για να αποκτήσετε επιπλέον πληροφορίες αν το επιθυμείτε. Παράλληλα παραθέτουμε ενδεικτική βιβλιογραφία για τα προαναφερόμενα σε περίπτωση που θέλετε να ερευνήσετε περαιτέρω ή να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας. Σκοπός του παρόντος υλικού είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές με τον χώρο, τον χρόνο και τη θεματική, εξασφαλίζοντάς τους το απαραίτητο χρονικό διάστημα για την ωρίμανση της ιδέας της «επίσκεψης» σε έναν χώρο πολιτισμού και κατ' επέκταση την επιθυμία για μια πιο ουσιαστική γνωριμία με αυτόν και εμπλουτισμό των γνώσεων τους. Εσείς θα επιλέξετε τους τρόπους αξιοποίησης του υλικού ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά των μαθητών σας. Ωστόσο, ως επιπλέον πιθανούς τρόπους διαχείρισης του υλικού θα μπορούσαμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Διαβάστε πολύ προσεκτικά τα κείμενα και περιηγηθείτε πρώτα εσείς στα προτεινόμενα links και σχεδιάστε τον τρόπο επικοινωνίας της πληροφορίας στους μαθητές σας. Στόχος είναι να λάβουν τη γνώση για το συγκεκριμένο θέμα αλλά παράλληλα όλοι επιθυμούμε να ψυχαγωγηθούν εποικοδομητικά, και να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η παρατήρηση, η συνεργασία, ο σεβασμός στα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν τεκμήρια μνήμης και ιστορίας. Η ουσιαστική συμμετοχή τους, τους μετατρέπει σε σημαντικούς κοινωνούς πολιτισμού.
2. Παρακολουθήστε με τους μαθητές σας μέσα στην τάξη τα σύντομα βίντεο που προτείνονται με τους συνδέσμους. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά αποκτούν μια πρώτη επαφή με το Μουσείο και τις συλλογές του, και μέσα από την εξοικείωση εμπλέκονται συναισθηματικά και πνευματικά.
3. Χρησιμοποιήστε το εισαγωγικό κείμενο για το Μουσείο Ακρόπολης και την Ακρόπολη και ενθαρρύνετε τους μαθητές να αναζητήσουν περισσότερα για την ιστορία του Ιερού Βράχου και το Μουσείο στο διαδίκτυο ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τη βοήθεια κάποιου ενήλικου συνοδού. Έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν έναν μέσο οικείο γι' αυτούς, τις νέες τεχνολογίες, για εξερεύνηση πέρα από τα όρια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

4. Συζητήστε παρέα το εισαγωγικό κείμενο για τη γλυπτική στην αρχαία Αθήνα και τις αρχαίες πηγές που παρατίθενται και συζητήστε για τις ομοιότητες και τις διαφορές που μπορεί να υπάρχουν ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν αναφορικά με το θέμα.
5. Παροτρύνετε τα παιδιά να αναζητήσουν κείμενα που σχετίζονται με την εργασία του γλύπτη στα σχολικά τους βιβλία αλλά και σε άλλα έργα.
6. Δοκιμάστε να εντάξετε την προετοιμασία για την ψηφιακή επίσκεψη στο Μουσείο σε κάποιο από τα μαθήματα του ωρολόγιου προγράμματός σας.
7. Παράλληλα, στο πλαίσιο σύνδεσης της μουσειακής μάθησης και εμπειρίας με το σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία, το εν λόγω υλικό αλλά και το ίδιο το πρόγραμμα θα μπορούσε να συνδεθεί με την ύλη συγκεκριμένων μαθημάτων (βλ. παρακάτω).

Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη

1. Μελέτη Περιβάλλοντος, Δ' Δημοτικού
2. Εικαστικά, Γ' και Δ' Δημοτικού
3. Ιστορία, Δ' Δημοτικού
4. Εικαστικά, Ε' και ΣΤ' Δημοτικού
5. Γεωγραφία, Ε' Δημοτικού (ορυκτός πλούτος)
6. Γεωγραφία, ΣΤ' Δημοτικού (αξιοθέατα και μνημεία)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΠΡΙΝ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πληροφορίες

Η Ακρόπολη

Η Ακρόπολη, το άκρον της πόλης, είναι ένας χαμηλός λόφος που δεσπόζει στο κέντρο της σύγχρονης Αθήνας. Η ιστορία του χάνεται στα βάθη του χρόνου. Μπορεί για τους περισσότερους σήμερα να ταυτίζεται με τα σπουδαία οικοδομήματα του Περικλείου αρχιτεκτονικού

προγράμματος των μέσων του 5^{ου} αι. π.Χ. αλλά ο ιερός λόφος γνώρισε πολλές αλλαγές κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Μια θεά – πολλές λατρείες

Η λατρεία της θεάς Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη δεν ήταν μία αλλά περισσότερες, καθώς η θεά είχε πολλές υποστάσεις. Έτσι, σε κάθε εποχή υπήρχαν περισσότεροι από ένας ναοί και βωμοί γι' αυτήν. Οι δύο βασικές λατρείες της ήταν αυτές της Αθηνάς Πολιάδας - προστάτριας της πόλης- που τοποθετείται στη βόρεια πλευρά του λόφου και της Αθηνάς Παρθένου ή Προμάχου - πολεμική Αθηνά- που βρίσκεται στη νότια πλευρά. Λατρευόταν επίσης ως Αθηνά Νίκη, Αθηνά Εργάνη, Αθηνά Υγεία κ.ά.

Στην αρχή της ιστορίας του, κατά την **Ύστερη Νεολιθική Εποχή (4.000-3200 π.Χ.)**, οι άνθρωποι της Αττικής επιλέγουν την κορυφή και τις πλαγιές του ως τόπο κατοικίας καθώς ο βράχος είναι ένα φυσικό οχυρό και στους πρόποδες του υπάρχουν φυσικές πηγές με πόσιμο νερό. Αργότερα, **κατά τη μυκηναϊκή εποχή (1600-1100 π.Χ.)** στην κορυφή του βράχου κατασκευάζεται το ανακτορικό συγκρότημα του τοπικού ηγεμόνα με διοικητικά κτήρια, κατοικίες των ευγενών και ιερά για τη θεά Αθηνά. Για την ενίσχυση της οχύρωσης της Ακρόπολης προστίθεται ένα ισχυρό τείχος γύρω στα μέσα του 13^{ου} αι. π.Χ.

Γύρω στον **8^ο αι. π.Χ.** η Ακρόπολη μεταμορφώνεται αποκλειστικά σε ιερό χώρο με κυρίαρχη λατρεία αυτή της θεάς Αθηνάς όπως καταδεικνύουν τα λίγα κατάλοιπα των πλινθόκτιστων ναών της

γεωμετρικής εποχής (1100-700 π.Χ.).

Μέσα στον **6^ο αι. π.Χ.** ο λόφος αρχίζει να αντανakλά τη σταδιακή ανάπτυξη και άνθιση της Αθήνας. Νέοι, λίθινοι μνημειακοί ναοί αναγείρονται στη θέση των προηγούμενων και ο τόπος γεμίζει με αφιερώματα των Αθηναίων προς την αγαπημένη τους θεά.

Η αυγή του **5^{ου} αι. π.Χ.** βρίσκει τους Αθηναίους αντιμέτωπους με τον μεγαλύτερο στρατό της εποχής, αυτόν της Περσικής αυτοκρατορίας. Αμέσως μετά τη νίκη τους στη μάχη του Μαραθώνα, οι Αθηναίοι ξεκινούν την ανέγερση ενός νέου ναού για την θεά Πρόμαχο ή Παρθένο στη θέση του

προηγούμενου του 6^{ου} αι. π.Χ., ώστε να ευχαριστήσουν τη θεά για τη βοήθεια που τους προσέφερε στη μάχη.

Για την περσική καταστροφή

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/oi-perses-katastrefoyn-tin-akropoli-tis-athinas-480-ph-binteo>

Δέκα χρόνια αργότερα, το **480 π.Χ.**, ο ημιτελής αυτός ναός όπως και ολόκληρη η αρχαϊκή Ακρόπολη καταστρέφεται από τους Πέρσες όταν καταφτάνουν για δεύτερη φορά εναντίον των ελληνικών πόλεων-κρατών. Παρά την καταστροφή της Ακρόπολης οι περσικοί πόλεμοι αποτελούν την καμπή εκείνη της ιστορίας που μετέτρεψε την

Αθήνα σε ηγέτιδα δύναμη του Αιγαίου και της δηλιακής συμμαχίας. Έτσι, **33 χρόνια** μετά οι Αθηναίοι υπό την ηγεσία του Περικλή ξεκινούν την οικοδόμηση νέων και πιο μεγαλόπρεπων ναών που θα αντικαταστήσουν τους κατεστραμμένους αρχαϊκούς αλλά και θα προβάλλουν παντού το μεγαλείο και τη δύναμη της Αθηναϊκής δημοκρατίας. Αυτή την εποχή αρχίζουν να κατασκευάζονται σπουδαίοι ναοί όπως ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο, ο Ναός της Αθηνάς

Νίκης κ.α.

Οι κάτοικοι της Αθήνας ανεβαίνουν στην Ακρόπολη για να πάρουν μέρος στις μεγάλες γιορτές προς τιμή

της θεάς Αθηνάς αλλά και να της προσφέρουν δώρα, άλλοτε μικρά από φθηνά υλικά και άλλοτε πανάκριβα όπως τα μαρμάρινα αγάλματα, είτε για να την παρακαλέσουν να σταθεί δίπλα τους σε δύσκολες στιγμές, είτε για να την ευχαριστήσουν για τη βοήθεια που τους έδωσε όταν τη ζήτησαν.

Εκτός από τα μεγάλα ιερά της Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη ιδρύονται, ανάμεσα σε άλλα στη νότια πλαγιά,

και δύο πολύ σημαντικά ιερά για τους Αθηναίους που προορίζονται για άλλους θεούς. Πρόκειται για το ιερό του Ασκληπιού, που λειτουργεί και ως θεραπευτήριο, και για το ιερό και το θέατρο του

Περισσότερα για του ναούς της κλασικής εποχής

<https://www.theacropolis-museum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolis-museum.gr/athina-parthenos-oi-epigrafes>

<https://www.theacropolis-museum.gr/o-naos-tis-athinas-nikis>

<https://www.theacropolis>

Άλλες λατρείες στην Ακρόπολη

Εκτός από την Αθηνά στην Ακρόπολη λατρεύονταν κι άλλες θεότητες τόσο πάνω στον βράχο όσο και στις πλαγιές. Μερικές από αυτές ήταν η Αρτέμις Βραυρωνεία, η Αφροδίτη, ο Δίας ο Ποσειδώνας, ο Πάνας, ο Απόλλωνας κ.ά.

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25145>

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis/ta-iera>

Διονύσου, όπου διαδραματίζονται οι δραματικοί αγώνες κατά τη διάρκεια των μεγάλων Διονυσίων.

Μετά την εποχή του Περικλή η Ακρόπολη παραμένει το σημαντικότερο ιερό της πόλης πάντα αφιερωμένο στη θεά Αθηνά μέχρι την επικράτηση του χριστιανισμού. Στις **αρχές του 6^{ου} αι. μ.Χ.** ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε εκκλησία. Οι περιπέτειες της Ακρόπολης συνεχίζονται όταν τον **13^ο αι.** μετά τη τέταρτη Σταυροφορία οι Φράγκοι καταλαμβάνουν την Αθήνα, μετατρέπουν τον

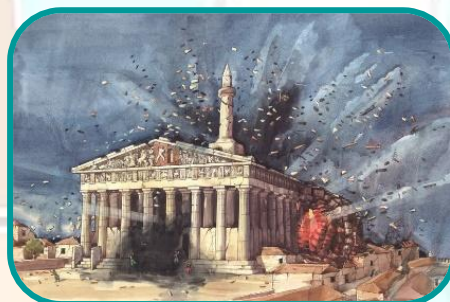
Για τις περιπέτειες του Παρθενώνα

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25141>

Παρθενώνα σε καθολική εκκλησία και προσαρμόζουν τα υπόλοιπα κτήρια σε παλάτια. Κατά την Οθωμανική κυριαρχία στην Ακρόπολη εγκαθίσταται η Οθωμανική φρουρά και ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε τζαμί.

Το **1687** αποτέλεσε μια καθοριστική στιγμή για την αλλαγή της όψης του βράχου της Ακρόπολης. Την περίοδο του Βενετοτουρκικού πολέμου ο στρατός των Βενετών με στρατηγό τον Μοροζίνι πολιορκούν την Ακρόπολη. Κατά τη

διάρκεια της πολιορκίας οι Βενετοί στρέφουν τα

κανόνια τους προς τον Παρθενώνα και τον βομβαρδίζουν. Καθώς οι Οθωμανοί είχαν αποθηκεύσει το μπαρούτι τους μέσα στον ναό, το πλήγμα που επιφέρουν οι κανονιοβολισμοί του Μοροζίνι είναι μοιραίο, όταν η εκρηκτική ύλη σκάει και καταστρέφεται το μεγαλύτερο μέρος του ναού. Οι Βενετοί καταφέρνουν να επικρατήσουν για ένα χρόνο στην Αθήνα κι έπειτα η πόλη και η Ακρόπολη ανακαταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς.

Εκείνη την εποχή ξεκινά και η απομάκρυνση τμημάτων της διακόσμησης του Παρθενώνα σε χώρες της Ευρώπης. Μετά την έκρηξη, πολλά θραύσματα από τον Παρθενώνα διασκορπίζονται πάνω και γύρω από τον βράχο δίνοντας τη

δυνατότητα στους μισθοφόρους του Μοροζίνι να συλλέξουν τμήματα αρχαίων γλυπτών και να τα μεταφέρουν στις ιδιωτικές τους συλλογές σε διάφορα σημεία της Ευρώπης. Η απόσπαση

Περισσότερα για την ιστορία της Ακρόπολης και των μνημείων της :

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/hronologio-diadrastiki-efarmogi>

<https://www.acropolismuseumkids.gr/video/8-mia-parakseni-volta-stin-akropoli.html>

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2384

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh3530.jsp?obj_id=2384

αρχαιοτήτων από την Ακρόπολη συνεχίζεται και τους επόμενους αιώνες με αποκορύφωμα την βίαιη απομάκρυνση του μισού σωζόμενου γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα από το συνεργείο του Thomas Bruce, Λόρδου Έλγιν στις **αρχές του 19ου αιώνα**.

Σήμερα η Ακρόπολη αποτελεί παγκόσμιο μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την Unesco. Τα μνημεία της συντηρούνται και αναστηλώνονται με βάση τις συστηματικές μελέτες που γίνονται από αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες και συντηρητές και με τη χρήση των κατάλληλων υλικών που προασπίζουν τη διατήρηση και ανάδειξη τους.

Το Μουσείο Ακρόπολης

Το Μουσείο Ακρόπολης άνοιξε τις πύλες του για το κοινό τον Ιούνιο του **2009**. Πρόκειται για ένα αρχαιολογικό μουσείο με θεματικό χαρακτήρα δηλαδή οι συλλογές του προέρχονται από έναν μόνο χώρο την αθηναϊκή Ακρόπολη και τις πλαγιές της. Αντικατέστησε το παλιό μουσείο, που θεμελιώθηκε στον Ιερό Βράχο το **1865**, το οποίο δεν μπορούσε να ανταποκριθεί εκθεσιακά στον όγκο των ευρημάτων από τις **ανασκαφές του 19^{ου} αι.** στην Ακρόπολη, στο πλήθος των αρχιτεκτονικών γλυπτών που απομακρύνθηκαν από τα αρχαία μνημεία για να προστατευτούν από την ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά και στον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών. Το αρχιτεκτονικό σχέδιο του νέου κτηρίου βασίστηκε στη μελέτη των Bernard Tschumi και Μιχάλη Φωτιάδη που κέρδισαν τον τέταρτο σε σειρά αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε το **2000**.

Η επιλογή της θέσης αλλά και ο σχεδιασμός του κτηρίου υπαγορεύτηκαν από την ανάγκη οπτικής επαφής με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης που βρίσκεται σε απόσταση μόλις 300 μέτρων, την ανάγκη πλήρους ανάπτυξης των αρχιτεκτονικών γλυπτών, κυρίως του Παρθενώνα αλλά και την

ανάγκη διατήρησης και ενσωμάτωσης στην αρχιτεκτονική του κτηρίου του τμήματος της αρχαίας πόλης που αποκαλύφθηκε στον χώρο κατασκευής του.

Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται σε τρεις ορόφους του Μουσείου, ενώ ένας ακόμη απλώνεται στη βάση του:

1. πρώτος εκθεσιακός χώρος

Ο πρώτος εκθεσιακός χώρος του Μουσείου βρίσκεται στο ισόγειο και περιλαμβάνει ευρήματα από τις πλαγιές (κλιτύες) της Ακρόπολης. Το δάπεδο της αίθουσας είναι γυάλινο και επιτρέπει τη θέαση της αρχαίας γειτονιάς στη βάση του Μουσείου ενώ η ανηφορική του κλίση παραπέμπει στην ανάβαση στον βράχο της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

2. δεύτερος εκθεσιακός χώρος

Ο δεύτερος εκθεσιακός χώρος βρίσκεται στον πρώτο όροφο όπου ο επισκέπτης παρακολουθεί σε κυκλική πορεία, την ιστορία της κορυφής της Ακρόπολης από το 1400 π.Χ. έως τον 7^ο αι μ.Χ.

Στην κορυφή του κλιμακοστασίου που οδηγεί στον όροφο δεσπόζουν τα γλυπτά του Εκατομπέδου, του πρώτου μνημειακού ναού που οικοδομήθηκε στην Ακρόπολη, το 566 π.Χ.

Ωστόσο η περιήγηση ξεκινά από τα αριστερά των γλυπτών του Εκατόμπεδου, όπου μέσα σε προθήκες παρουσιάζονται αντικείμενα που συνδέονται με το απώτερο παρελθόν της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-akropoli-stis-arhes-tis-istorias-tis>

Στην νότια πλευρά του ορόφου ανοίγεται η **αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης**. Πρόκειται για μια ευρύχωρη ολόφωτη αίθουσα, όπου εκτίθενται αρχιτεκτονικά γλυπτά και αφιερώματα από την Ακρόπολη του 6^{ου} και των αρχών του 5^{ου} αι. π.Χ. Το φυσικό φως που εισέρχεται από τα μεγάλα υαλοστάσια και τους φεγγίτες της οροφής δημιουργεί την αίσθηση του υπαίθριου χώρου και παραπέμπει στους εξωτερικούς χώρους του ιερού της Ακρόπολης, όπου ήταν στημένα τα γλυπτά στην αρχαιότητα.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-tis-arhaikis-akropolis>

Στη δυτική πλευρά του πρώτου ορόφου παρουσιάζονται αρχιτεκτονικά γλυπτά και μέλη από μνημεία που συμπεριλαμβάνονται στο οικοδομικό πρόγραμμα που σχεδίασε ο Περικλής τον 5^ο αι. π.Χ. για την Ακρόπολη, δηλαδή από τα **Προύλεια**, τη μνημειακή είσοδο στην Ακρόπολη, τον **ναό της Αθηνάς Νίκης** και το **Ερέχθειο**.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/ta-alla-mnimeia-toy-programmatos-toy-perikli>

Συνεχίζοντας στη βόρεια πλευρά του ίδιου ορόφου ο επισκέπτης μέσα από αφιερώματα, αναθηματικές βάσεις, μαρμάρινα πορτρέτα και επιγραφές παρακολουθεί την ιστορική διαδρομή της Ακρόπολης από τον 5ο αι. π.Χ. έως και το τέλος της αρχαιότητας.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/apo-ton-5o-ai-ph-mehri-telos-tis-arhaiotitas>

3. τρίτος εκθεσιακός χώρος

Περνώντας από τον δεύτερο όροφο που φιλοξενεί χώρους αναψυχής και άλλες υπηρεσίες, ο επισκέπτης φτάνει στον τελευταίο όροφο του Μουσείου, τον τρίτο εκθεσιακό χώρο, ο οποίος έχει διαμορφωθεί ειδικά για να υποδεχθεί τα γλυπτά του Παρθενώνα. Το **αίθριο** και η **Αίθουσα του**

Παρθενώνα ακολουθούν τον προσανατολισμό και τις διαστάσεις του ίδιου του ναού. Στους εξωτερικούς τοίχους του κεντρικού κτιστού πυρήνα έχουν ενσωματωθεί οι ανάγλυφοι λίθοι της ζωφόρου, στην ίδια θέση με αυτή που είχαν στο μνημείο αλλά σε χαμηλότερο ύψος για καλύτερη θέαση.

Ανάμεσα στις μεταλλικές

κολώνες της αίθουσας, που έχουν τον αριθμό των κίωνων του Παρθενώνα, είναι αναρτημένες, ανά ζεύγη, οι μετόπες, ενώ οι μορφές των δύο αετωμάτων, τοποθετημένες σε βάθρα σε αντίστοιχες πλευρές με εκείνες του ναού, είναι ορατές από όλες τις πλευρές. Η έκθεση συνδυάζει τα αυθεντικά μαρμάρινα γλυπτά με τα γύψινα αντίγραφα αυτών που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο ή σε άλλα μουσεία του εξωτερικού. Το **υαλοστάσιο** που περιβάλλει την Αίθουσα εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό και άμεση οπτική επαφή των γλυπτών με το μνημείο από το οποίο προέρχονται αλλά και τη σύγχρονη πόλη, μέρος της οποίας είναι το Μουσείο Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-toy-parthenona>

4. τέταρτος εκθεσιακός χώρος

Στη βάση του Μουσείου εκτείνονται τα ερείπια της αρχαίας αθηναϊκής συνοικίας που έφερε στο φως η **αρχαιολογική ανασκαφή** που προηγήθηκε της κατασκευής του.

Η ανασκαφή, που άνοιξε στο κοινό τον Ιούνιο του 2019, προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά μία γειτονιά που φιλοξένησε τη ζωή και τις δραστηριότητες του

ανθρώπου από την 4η χιλιετία π.Χ. έως και τον 12ο αι. μ.Χ. Δρόμοι, σπίτια, λουτρά, εργαστήρια και

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

τάφοι συνθέτουν μια περίπλοκη εικόνα αρχαιολογικών καταλοίπων, με καλύτερα διατηρημένα αυτά της ύστερης αρχαιότητας.

Η εμπειρία του επισκέπτη ολοκληρώνεται στο μικρό «**Μουσείο της Ανασκαφής**», που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2024. Οργανωμένο στις νότιες παρυφές της ανασκαφής, παρουσιάζει μέρος των αντικειμένων που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που γεννήθηκαν, έζησαν, εργάστηκαν και δημιούργησαν στη γωνιά αυτή της αρχαίας Αθήνας.

Περισσότερα για την ανασκαφή του Μουσείου Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoι-horoi/i-arhaiologiki-anaskafi>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25147>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25146>

Η γλυπτική στην αρχαιότητα

Η γλυπτική είναι μία από τις χαρακτηριστικότερες μορφές τέχνης και από τις βασικές εκφράσεις του ανθρώπινου πολιτισμού καθώς όντας άρρηκτα συνδεδεμένη με το πολιτικό, κοινωνικό και ιδεολογικό περιβάλλον της ιστορικής περιόδου που αναπτύσσεται, αντανακλά τα επιτεύγματα και τη φιλοσοφία του ανθρώπου υπηρετώντας σκοπούς και οράματα, με την προβολή συγκεκριμένων ιδεωδών και αξιών. Για τους αρχαίους αποτελούσε μια χειρωνακτική εργασία με την οποία δημιουργείς τρισδιάστατες μορφές ή ανάγλυφες σε οποιοδήποτε μέσο (πέτρα, μάρμαρο, μέταλλο, ξύλο, πηλό κ.α.). με αποτέλεσμα μια καλλιτεχνική δημιουργία και την έκφραση/επικοινωνία μιας συγκεκριμένης σημειολογίας.

Η πρώτη απόπειρα να αποδοθεί η ανθρώπινη μορφή, η φύση, τα καιρικά φαινόμενα, οι θεότητες, με τη δημιουργία τρισδιάστατων όγκων πάνω σε διάφορα υλικά όπως πηλός, λίθος, χαλκός, ελεφαντόδοντο, έχει τις ρίζες της βαθιά στον χρόνο. Ξεκινά κατά την νεολιθική εποχή ως απεικόνιση μιας εικόνας των όντων με βάση την αρχέτυπη σύλληψή της και εξελίσσεται αποζητώντας την απόδοση του *καλού και αρίστου*, για να αποκτήσει μια πιο ρεαλιστική ή συμβολική προσέγγιση αργότερα. Έχει χαρακτήρα θρησκευτικό ή διακοσμητικό αφού τα έργα της γλυπτικής χρησιμοποιούνται είτε ως ανάθημα στους θεούς ή ταφικά μνημεία είτε για τη διακόσμηση ναών και ιερών αλλά και δημόσιων και ιδιωτικών χώρων.

Ένας από τους ιστορικούς σταθμούς της εξέλιξης της γλυπτικής είναι η γένεση της μνημειακής τέχνης, σαφής επιρροή από την Ανατολή που ξεκινά τον 7^ο αι. π.Χ. με τον Αθηναίο Δαίδαλο. Την εποχή αυτή οι δρόμοι του εμπορίου και ο αποικισμός δημιούργησαν τις συνθήκες για τη γνωριμία με άλλους πολιτισμούς και την υιοθέτηση νέων πρακτικών. Από τους πιο γνωστούς τύπους αγαλμάτων της περιόδου αυτής είναι οι Κούροι και οι Κόρες, ανδρικά και γυναικεία αγάλματα αντίστοιχα, εκ των οποίων τα πιο πρώιμα διέπονται από συγκεκριμένα καλλιτεχνικά χαρακτηριστικά όπως, τυπολογία, συμμετρία, αρμονία, επιφανειακή ανατομία, μειδίαμα (ελαφρύ χαμόγελο), μετωπικότητα και σχηματοποίηση κ.α. Όσο περνούν τα χρόνια οι γλύπτες προχωρούν σε πιο οικείες στα ανθρώπινα μέτρα μορφές για να φτάσουν στους κλασικούς χρόνους, την εποχή της φιλοσοφίας και της ορθολογιστικής προσέγγισης των επιστημών, στην εξιδανίκευση της ανθρώπινης μορφής που βρίσκεται στο επίκεντρο και αποδίδεται με αρτιότητα φυσική, εκφραστική, με κίνηση και σωστές αναλογίες. Λίγο αργότερα, στην ώριμη κλασική εποχή, οι

μορφές αμφιταλαντεύονται ανάμεσα στην εικονιστική απόδοση του ήθους και του πάθους με το τελευταίο να υπερτερεί μετά την εμπειρία του Πελοποννησιακού πολέμου. Μέσα από την πλούσια και σημαντική συλλογή της Ακρόπολης με γλυπτά έργα, αφιερώματα ή αρχιτεκτονικά γλυπτά για τη διακόσμηση των ναών, απaráμιλλης αισθητικής τελειότητας και ομορφιάς παρακολουθούμε όλα τα προαναφερόμενα στάδια. Οι γλυπτές συνθέσεις αντλούν θέματα από τη φύση και τη μυθολογία σε διαστάσεις που διέφεραν ανάλογα με το μέγεθος του ναού.

Οι γραπτές πηγές, τα ίδια τα γλυπτά, ημίεργα και ημιτελή γλυπτά στα λατομεία συνθέτουν την εικόνα που έχουμε σήμερα για τη γλυπτική στην αρχαιότητα.

Η διαμόρφωση του τρισδιάστατου έργου με τη γλυπτική τέχνη επιτυγχάνεται είτε με την αφαιρετική μέθοδο πάνω σε σκληρά υλικά, με λάξευση δηλαδή της επιφάνειας μέχρι να σχηματιστεί το επιθυμητό αποτέλεσμα είτε με συγκόλληση ή με χύτευση. Η εναλλαγή του φωτός και της σκιάς αναδεικνύει τους όγκους και τις λεπτομέρειες του έργου. Στην τελική εικόνα του έργου συμβάλλει κι ο χρωματισμός του.

Προμήθεια μαρμάρου - λατομεία

Η πληθώρα μαρμάρου, σε ποσότητα και ποικιλία, στον ελληνικό χώρο το καθιστά κυρίαρχο υλικό για τη γλυπτική. Η ποιότητα και ο «χαρακτήρας» του μαρμάρου διαφέρει από περιοχή, σε περιοχή. Τα παριανά μάρμαρα και της Νάξου, ξεχωρίζουν από το λευκό τους χρώμα, όπου με την παρουσία του ήλιου ακτινοβολούν ακόμη περισσότερο. Ωστόσο, επειδή το μάρμαρο της Νάξου είναι χοντρόκοκκο και χαμηλότερης ποιότητας από το παριανό, επικράτησε τελικά το παριανό, από τα μέσα του 6ου αιώνα και εξής. Η εξόρυξη και η μεταφορά του ήταν μία δύσκολη και δαπανηρή διαδικασία καθώς τα λατομεία της Πάρου ήταν μακριά από τη θάλασσα. Η ποιότητα του μαρμάρου όμως ήταν γεγονός που δικαιολογούσε την όλη κοπιώδη και πολυδάπανη διαδικασία. Ιδιαίτερα το μάρμαρο που βρισκόταν σε βαθιές στοές στις πλαγιές του βουνού είχε την καλύτερη ποιότητα. Επειδή οι άνθρωποι χρειάζονταν κάποιο είδος φωτισμού σε εκείνους τους χώρους, είχαν κάποιο είδος λυχναριού, έτσι και το παριανό αυτό μάρμαρο ονομάστηκε λυχνίτης. Εκτός της Νάξου και της Πάρου, υπάρχει και το πεντελικό λευκό μάρμαρο αλλά και το μάρμαρο του Υμηττού που παρουσιάζει γαλαζωπές φλεβώσεις. Ιδιαίτερα το πεντελικό επιλέγεται για την κατασκευή των κλασικών μνημείων. Το λατομείο στην Πεντέλη προμηθεύει άφθονο υλικό. Επιλέγεται προσεκτικά το κατάλληλο ανάλογα με τη χρήση του και ακολουθεί η εξόρυξη του με τεχνογνωσία, τεχνική

δεξιοότητα και ειδικά εργαλεία (σφήνες, μοχλούς κ.α.). Μετά από μια πρώτη επεξεργασία το υλικό φορτώνεται σε άμαξα και μεταφέρεται μέσου της *οδού της λιθαγωγίας*, ειδικά επιστρωμένο δρόμο, από την Πεντέλη στην Ακρόπολη. Σε πολλές περιπτώσεις που υπήρχε κάποια «ατεχνία», κάποιο λάθος στην επεξεργασία, ο λίθος με την οποία επεξεργασία του που είχε γίνει μέχρι εκείνη τη στιγμή παρέμενε στο λατομείο, ημιτελής. Σε πολλά λατομεία της αρχαιότητας έχουν εντοπιστεί τέτοιες περιπτώσεις.

Διαφορετικά είδη μαρμάρου όπως εκτίθενται στην αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στο Μουσείο Ακρόπολης

Η επεξεργασία των μαρμάρων για την τελική ολοκλήρωση των γλυπτών προϋπέθετε την χρήση ορισμένων εργαλείων από σίδηρο, όπως ήταν η βελόνη ή η σμίλη για την επεξεργασία της επιφάνειας, το τρύπανον για την διάνοιξη οπών αλλά και η σμύριδα για τη λείανση των επιφανειών.

Τα εργαλεία όπως εκτίθενται στην αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στο Μουσείο Ακρόπολης

Χρώμα

Βέβαια, δε πρέπει να ξεχνάμε και τη χρωματική επεξεργασία των γλυπτών μιας και τα αγάλματα δεν είχαν αυτό το μινιμαλιστικό λευκό χρώμα αλλά ήταν χρωματισμένα με έντονα χρώματα. Το χρώμα συμπληρώνει τον αφηγηματικό χαρακτήρα του έργου, βοηθά στην ανάδειξη του όγκου, των λεπτομερειών και στη διακόσμηση.

Προθήκη με χρωστικές όπως εκτίθενται στην αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στο Μουσείο Ακρόπολης

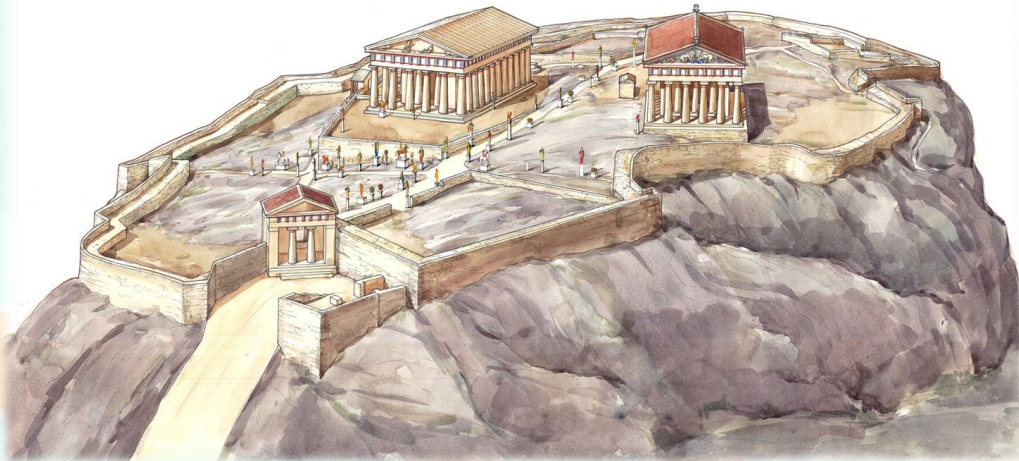
Στα χρώματα αποδόθηκε σημειολογικός χαρακτήρας αναζητώντας τη σχέση τους με τα τέσσερα στοιχεία της Κοσμογονίας, τον αέρα, τη φωτιά, το νερό και τη γη ή χρησιμοποιώντας τα ως μέσο κοινωνικού χαρακτηρισμού έτσι το λευκό χρησιμοποιείται για να αποδώσει τη χάρη και τη λαμπρότητα, το κίτρινο την ακτινοβολία της δύναμης κ.λ.π. Στη γλυπτική με το χρώμα επιτυγχάνεται ο διαχωρισμός στοιχείων όπως για παράδειγμα οι στρώσεις των ενδυμάτων στις Κόρες, αλλά και η απόδοση της προοπτικής όπως στη ζωφόρο του Παρθενώνα όπου το χαμηλό ανάγλυφο δε δίνει πολλά περιθώρια στη λάξευση επιμέρους στοιχείων. Για την παραγωγή χρωστικών υλών, κυρίως κόκκινο, μπλε, πράσινο, μαύρο και κίτρινο, χρησιμοποιήθηκε μια ποικιλία ορυκτών: ώχρα, κιννάβαρι, μίλτος, μαλαχίτης, αιματίτης κ.α. Τα χρώματα τοποθετούνται πάνω στη γλυπτή επιφάνεια με την μέθοδο της εγκαυστικής ή της αυγοτέμπερας. Τις πιο λεπτομερείς πληροφορίες για τα αρχαία χρώματα παραδίδει ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος στο «Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής», ο Θεόφραστος ο Ερέσσιος στο έργο του «Περί Λίθων» και ο Βιτρούβιος στο έργο του «Περί Αρχιτεκτονικής».

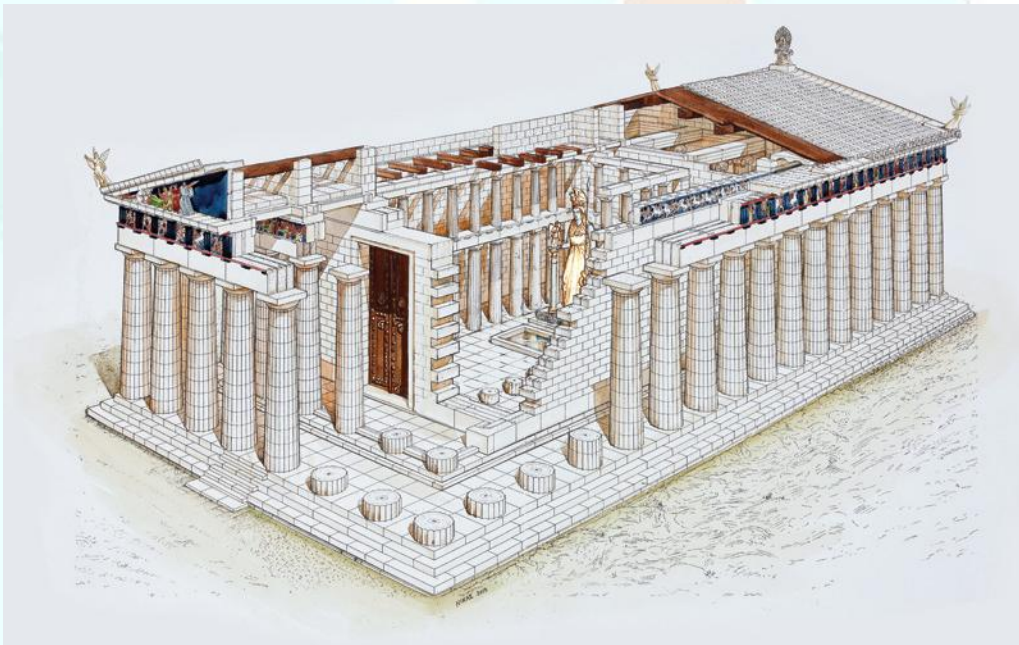

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

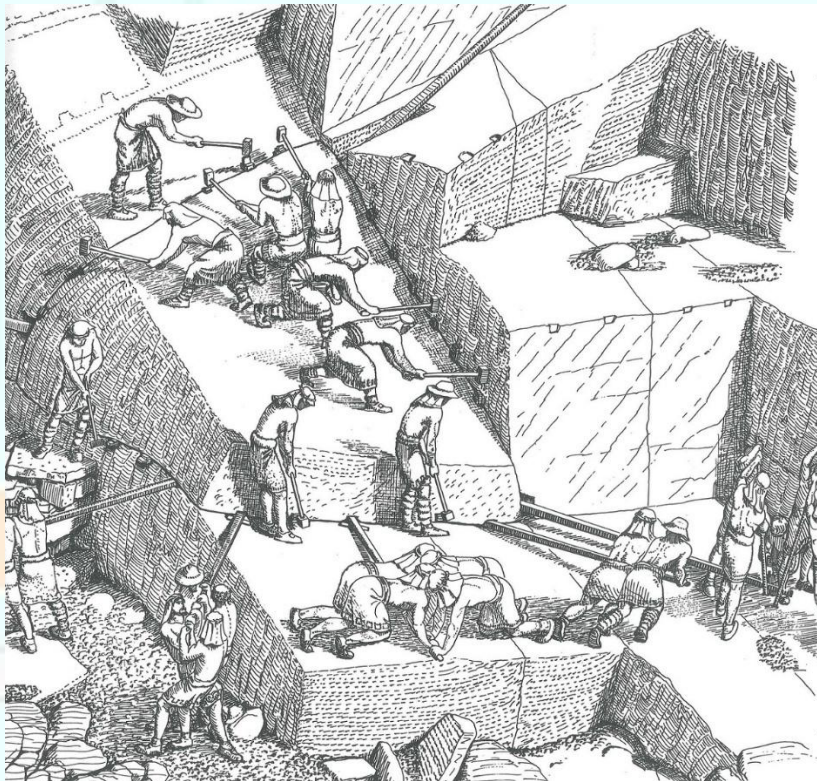
Εποπτικό υλικό

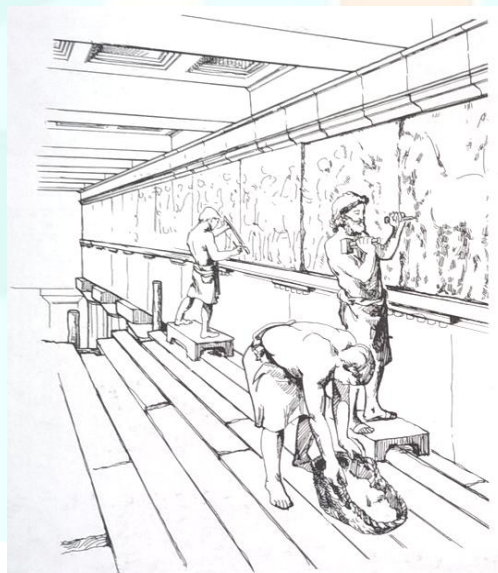
Σχεδιαστική αναπαράσταση αρχαϊκής Ακρόπολης, 6^{ος} αιώνας π.Χ. (σχέδιο Α. Νίκας)

Σχεδιαστική αναπαράσταση: ο Παρθενώνας με τον γλυπτό του διάκοσμο (σχέδιο Α. Νίκας)

Εξόλκευση μαρμάρου από το λατομείο στην Πεντέλη
(σχέδιο Μ. Κορρές)

Η λάξευση της ζωφόρου επί του μνημείου
(Jenkins 1994, fig. 10, 21)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ο Φειδίας και η ζωφόρος του Παρθενώνα (L. Alma Tadema, 1868)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Η ενασχόληση της σχολικής ομάδας με τη μουσειακή εκπαιδευτική δράση μετά το τέλος της ψηφιακής επίσκεψης στο Μουσείο βοηθά να μετατραπεί η μάθηση από νοητική διαδικασία σε ζωντανό βίωμα. Παράλληλα προσφέρει ένα διάλειμμα από την τυπική εκπαίδευση, εγείροντας το ενδιαφέρον των παιδιών και ανοίγει νέους ορίζοντες. Έτσι, ολοκληρώνεται ουσιαστικότερα η μουσειακή εμπειρία και η συμμετοχή στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Μετά την επίσκεψή σας λοιπόν μπορείτε να επιλέξετε να υλοποιήσετε μέσα στην τάξη κάποιες από τις παρακάτω δράσεις ή οτιδήποτε άλλο θεωρείτε εσείς ότι θα ταίριαζε στην ομάδα των μαθητών σας.

1. Χωρίζεται η τάξη σε δύο ομάδες και δημιουργούν **Ouiz** με ερωτήσεις σχετικές με τη γλυπτική. Έπειτα παίζουν με αντίπαλο τον χρόνο και όποια ομάδα κερδίζει παίρνει κάποιο σχετικό έπαθλο.
2. Χωρίζεται η τάξη σε δύο ομάδες και δημιουργούν επιτραπέζιο παιχνίδι με κάρτες – ερωτήσεις σχετικά με τη γλυπτική στην αρχαιότητα (τύπου taboo) (το σχεδιάζουν και εικαστικά). Έπειτα παίζουν με αντίπαλο τον χρόνο και όποια ομάδα κερδίζει παίρνει κάποιο σχετικό έπαθλο.
3. Εργαστήριο όπου τα παιδιά λαξεύουν πηλό ή πλαστελίνη με ειδικό εργαλείο δημιουργώντας το δικό τους γλυπτό. Σε δεύτερο στάδιο χρωματίζουν το έργο τους.
4. Δημιουργία ψηφιακής εικόνας εργαστηρίου γλυπτών στην αρχαιότητα. Χωρίζονται ανά ομάδες ερευνούν για το θέμα και συγκεντρώνουν εποπτικό υλικό. Έπειτα συνθέτουν μια ψηφιακή εικόνα όπως φαντάζονται ένα εργαστήριο γλυπτικής.
5. Παροτρύνετε τα παιδιά να δημιουργήσουν μια διαφήμιση για ένα εργαστήριο της αρχαιότητας, ευφάνταστη, αστεία, σοβαρή, ψηφιακή ή όχι.

Σημείωση: Επιθυμώντας η μουσειακή εμπειρία των σχολικών ομάδων και η επικοινωνία Μουσείου - Σχολείου να μην περιορίζεται στη μεμονωμένη «επίσκεψη», θα ήταν χαρά μας εάν μοιραζόσασταν μαζί μας τις όποιες δραστηριότητες πραγματοποιήσατε με αφορμή το πρόγραμμα και μετά από αυτό αλλά και τυχόν προβληματισμούς σας σχετικά με το παρόν υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων learning@theacropolismuseum.gr

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Για την Ακρόπολη:

Βαλαβάνης Π. (2013) Η Ακρόπολη μέσα από το Μουσείο της. Αθήνα: Καπόν

Βλασσοπούλου Χ. (2008) Η Ακρόπολη των Αθηνών τα Μνημεία και το Μουσείο. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού.

Μπρούσκαρη Μ. (2000) Τα μνημεία της Ακρόπολης. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού. Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

Χωρέμη – Σπετσιέρη Α. (2010) Ακρόπολη. Αθήνα: Μίλητος.

Για το Μουσείο Ακρόπολης:

Ελευθεράτου Σ. (2020) *Μουσείο Ακρόπολης, Η ανασκαφή*. Αθήνα εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Παντερμαλής Δ., Ελευθεράτου Σ., Βλασσοπούλου Χ. (2013) *Μουσείο Ακρόπολης, Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Παντερμαλής Δ., Μάντης, Α. Χωρέμη Ά. (2009) *Μουσείο Ακρόπολης, Σύντομος Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Tschumi B. (Ed.) (2009) Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης. Αθήνα: ΟΑΝΜΑ, ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.

Για τη γλυπτική στην αρχαιότητα:

Boardman, J., (2001) Ελληνική πλαστική. Η αρχαϊκή περίοδος. Μετάφραση Ε. Σημαντώνη – Μπουρνιά. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Boardman, J., (2001) Ελληνική πλαστική. Η κλασική περίοδος. Μετάφραση Ε. Σημαντώνη – Μπουρνιά. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Γιαλούρης, Ν. (1994) Ελληνική Τέχνη. Αρχαία γλυπτά, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα.

Παντερμαλής Δ. κ.α., (2012) Αρχαϊκά χρώματα, Μουσείο Ακρόπολης, Αθήνα,

Για τη μάθηση στο Μουσείο:

Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (Επιμ.) (2010) *Μουσεία και Εκπαίδευση*. Αθήνα: Νήσος.

Καλεσοπούλου Δ. (Επιμ.) (2011) *Παιδί και εκπαίδευση στο μουσείο: Θεωρητικές αφετηρίες, παιδαγωγικές πρακτικές*. Αθήνα: Πατάκης.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Κόκκινος Γ. & Νάκου Ει. (Επιμ.) (2006) *Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νάκου, Ει. (2001) *Μουσεία: εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Από τη σκοπιά της θεωρίας του υλικού πολιτισμού, της μουσειολογίας και της μουσειοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: Νήσος.

Νάκου, Ει. (2009) *Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία*. Αθήνα: Νήσος.

Νικονάνου Ν. & Κασβίκης Κ. (Επιμ.) (2008) *Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο*. Αθήνα: Πατάκης

Νικονάνου Ν. (2010) *Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Πατάκης.

Νικονάνου Ν. (Επιμ.) (2015) *Μουσεία και μαθησιακή εμπειρία στον 21ο αιώνα*. Ηλεκτρονική δημοσίευση. Ανάκτηση 14.03.2024 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/712>

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/apothetirio-ekpaideytikoy-periehomenoy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges>